

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor OCW
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

AO passend onderwijs 26 juni 2019

Datum	Referentie	Inlichtingen bij
21-06-2019	19-0485/GB	Gepke Boezaard, 06-46132351

Geachte leden van de Vaste Commissie OCW,

U bespreekt op 26 juni tijdens het AO passend onderwijs de dertiende Voortgangsrapportage passend onderwijs. Voor oudervereniging Balans, Ieder(in), MIND, Ouders & Onderwijs en Per Saldo is dit het moment om u duidelijk te maken dat wij na vijf jaar weinig vertrouwen meer hebben in de uitvoering van deze wet.

Passend onderwijs lost beloftes niet in

Minister Slob schetst in de rapportage een positief beeld van de uitvoering van passend onderwijs en plaatst maar enkele kritische kanttekeningen. Dit beeld strookt helaas niet met de verhalen die wij al vijf jaar horen van leerlingen, ouders, leraren en schooldirecteuren.

Veel kinderen vinden nog steeds geen passende plek. Bovendien zijn de kwaliteitsverschillen tussen scholen en samenwerkingsverbanden erg groot. Ouders worden van het kastje naar de muur gestuurd om goede ondersteuning of zorg voor hun kind te krijgen. Van de beloofde invloed en inspraak van ouders op het ondersteuningsaanbod is weinig terecht gekomen. Sterker nog, bijna alle maatregelen die worden bedacht om passend onderwijs te verbeteren, leiden tot een verslechtering van de positie van ouders. Daar komt nog bij dat één op de vier ouders niet tevreden is over de ondersteuning¹. Verder gaan leraren gebukt onder de werkdruk en voelen zich niet in staat om hun leerlingen passende ondersteuning te bieden. En veel schooldirecteuren tasten nog in het duister wat er binnen passend onderwijs wel of niet mogelijk is.

Wij constateren dat passend onderwijs de beloften niet inlost. We kunnen het niet vaak en duidelijk genoeg zeggen: Ieder kind, ongeacht de beperking of aandoening, heeft het recht zich in een sociale context te ontwikkelen op een manier die bij het kind past. Zodat ze later ook min of meer vanzelfsprekend een plaats vinden in de maatschappij. De basis daarvoor wordt voor een belangrijk deel gelegd in het onderwijs. Het VN-verdrag Handicap en het VN-verdrag voor

¹ Centrale thema's in de Evaluatie Passend onderwijs deel 1, Guuske Ledoux e.a. 2019

kinderrechten zijn daar duidelijk in. Kinderen moeten de kans krijgen om op voet van gelijkheid mee te doen. Passend onderwijs biedt in de huidige vorm geen gelijke kansen, en maakt de verschillen tussen kinderen eerder groter dan kleiner.

Geef ouders meer stem

Er is al veel gewonnen als de positie van ouders wordt versterkt en de kansen op een passende plek worden verbeterd. We zouden het daarom zeer op prijs stellen als u de drie onderstaande punten zou willen meenemen in het overleg.

1. Voor ieder kind een passende plek dichtbij

Samenwerkingsverbanden hebben nu de opdracht te zorgen voor een dekkend aanbod in de regio. Dit leidt er in de praktijk veelvuldig toe dat kinderen worden verwezen naar een school ver buiten de eigen gemeente. Dat betekent veel reistijd en geen vriendjes in de buurt. Daar komt nog bij dat samenwerkingsverbanden heel verschillend presteren. Het ene samenwerkingsverband doet het goed en helpt kinderen aan een goede plek met passende ondersteuning. Het andere doet het niet goed en houdt geld op de plank. Daardoor krijgen kinderen geen gelijke kansen en maakt het uit waar je woont. Er zijn ouders die verhuizen om hun kind betere kansen te bieden! En recent kwam in het nieuws dat Samenwerkingsverband Limburg geen toelaatbaarheidsverklaringen categorie hoog meer afgeeft, waardoor er onnodig een beroep op het PGB van kinderen moet worden gedaan. Kortom, er is onvoldoende sturing en toezicht op het functioneren van de samenwerkingsverbanden.

Wilt u de minister vragen:

- *de onderwijsinspectie jaarlijks (ipv vierjaarlijks) toe te laten zien op het functioneren van de samenwerkingsverbanden en daarbij goed te onderzoeken of de daarvoor beoogde financiële middelen ook echt gebruikt worden voor de ondersteuning van leerlingen;*
- *samenwerkingsverbanden echt verantwoordelijk te maken voor het vinden van een passende onderwijsplek dichtbij en het begrip 'dekkend aanbod in de regio' strakker te definiëren.*

2. Laat ouders meepraten over het ondersteuningsaanbod

Te vaak nog wordt er over ouders (en leerlingen) gesproken en niet met hen als het gaat om zorg en ondersteuning in het onderwijs. Dat is doodzonde want ouders weten meestal goed wat een kind nodig heeft. Het is daarom essentieel dat ouders betrokken worden bij de uitwerking van de maatregelen uit de 'onderwijs-zorg brief'. Ouders worden nu onvoldoende betrokken. Dat leidt er bijvoorbeeld toe dat in sommige regio's al uitvoering gegeven wordt aan het voorgestelde collectief inkopen van zorg tijdens onderwijstijd. Het gevolg is dat een leerling die vanwege de aandoening plotseling meer tijd thuis doorbrengt, geen onderwijs en geen zorg krijgt. De zorg is immers collectief op school georganiseerd en kan daarom niet thuis gegeven worden. Kortom, het is zaak een maatregel goed met (vertegenwoordigers van) ouders door te spreken, voordat een maatregel daadwerkelijk van kracht wordt.

Wilt u de minister vragen:

- *ervoor te zorgen dat onderwijs-zorg maatregelen met ouders en hun organisaties tot stand komen via een transparant inspraaktraject met een duidelijk stappenplan;*
- *zorg te dragen voor een onafhankelijk aanspreekpunt voor ouders op regionaal niveau waar zij geholpen worden bij hun zoektocht naar de juiste ondersteuning.*

3. Geen doorzettingsmacht gericht tegen ouders

Er wordt zowel in het passend onderwijs als in de Jeugdwet gesproken over het instellen van een doorzettingsmacht. De wijze waarop deze nu in stukken geïnterpreteerd wordt, baart ons grote zorgen. De doorzettingsmacht is bedoeld om bestuurlijk onvermogen te doorbreken en nooit bedoeld om drang en dwang toe te passen op ouders. Met andere woorden, het mag nooit een extra drukmiddel worden van instanties in het onderwijs en de zorg tegen ouders. Dit is ongehoord. De praktijk is immers dat het overgrote deel van de zaken die vastlopen in het passend onderwijs niet te wijten zijn aan ouders maar aan inadequaat optreden van scholen, samenwerkingsverbanden, zorgaanbieders en gemeenten. En in deze gevallen kunnen ouders en kinderen eigenlijk nergens terecht. Dus als er al iets ingesteld moet worden, dan zou dat "de pleitbezorger" van het kind en zijn ouders moeten zijn.

Wilt u de minister daarom vragen:

- *om juist extra in te zetten op preventie en de stappen 1 t/m 7 uit het rapport Dullaert uit te voeren. Dit kan veel escalatie voorkomen.*
- *En wilt u de minister op het hart drukken dat het essentieel is om met organisaties van ouders in gesprek te gaan over wat nu doorzettingsmacht is gaan heten.*

Tot slot

Het is goed om u te realiseren dat passend onderwijs uiteindelijk slechts een tussenstap is op weg naar een volledig inclusief onderwijssysteem, zoals dat staat benoemd in het VN-verdrag Handicap. De minister geeft er tot nu niet veel blijk van dat hij beseft dat een inclusief onderwijssysteem het einddoel is.

Wilt u de minister daarom vragen:

- *wat zijn zijn visie hierop is en welke concrete stappen hij wil gaan zetten om ons onderwijs inclusief te maken?*

Wij wensen u een vruchtbaar debat en zijn graag bereid nog mondeling toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer,
directeur Ieder(in)

Lobke Vlaming,
directeur Ouders &
Onderwijs

Aline Molenaar,
directeur Per Saldo

Menno Tusschenbroek,
teammanager beleid MIND
Landelijk Platform Psychische
Gezondheid

Suzanne Boomsma,
directeur Balans